

ชื่อภาคานิพนธ์ : การประยุกต์ใช้และการยึดมั่นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
ในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
ชื่อผู้เขียน : พระมหาธเนศร์ รามางกูร
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)
ปีการศึกษา : 2547

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาเนื้อหาสาระของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต 2) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้และการยึดมั่นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นเครื่องดำเนินชีวิตของคนในชุมชน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเสริมหลักธรรมอันจะนำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์ด้านจิตใจของคนในชุมชน โดยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายผู้ที่ให้ข้อมูลที่สำคัญเป็น 3 กลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม คือ กลุ่มพระภิกษุสงฆ์ผู้ถ่ายทอดโดยตรง เช่น เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส พระในพื้นที กลุ่มผู้สืบทอด/มีหน้าที่ เช่น ผู้นำชุมชน มรรคนายก ไวยาวัจกร ผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่ และกลุ่มผู้ปฏิบัติ เช่น ผู้ครองเรือน ผู้เฒ่าผู้แก่ จำนวน 15 คน วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลใช้การรวบรวมจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตบริบทชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำความเข้าใจบริบทประกอบกับการใช้สถิติพรรณนา

ผลการศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

1. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นเครื่องดำเนินชีวิตสามารถนำหลักอริยสัจสี่ ซึ่งเป็นหลักพระธรรมที่รวบรวมคำสั่งสอนทั้งหมดของพระพุทธศาสนา เป็นหัวใจของศาสนามาเป็นเครื่องดำเนินชีวิต โดยใช้หลักอริยมรรคมีองค์แปด เป็นข้อปฏิบัติฝึกฝนอบรมตนเองให้มีไตรสิกขา คือศีล เว้นชั่ว สมานิ ทำความดีให้ถึงพร้อม และปัญญา ขำระจิตใจให้ผ่องใส ทำให้ชีวิตมีความสุขสงบ มีความมั่นคงทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ

2. การประยุกต์ใช้และการยึดมั่นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิตคนในชุมชนภูเวียง ได้มีการนำหลักไตรสิกขา (ศีล สมานิ ปัญญา) ไปใช้ในวิถีชีวิตคนในชุมชน การพัฒนากายและวาจา และจิตใจของตนให้ยึดมั่นในคุณธรรม มีความแน่วแน่มั่นคง ประกอบอาชีพที่สุจริต

มีความซื่อสัตย์ มีความเอื้ออาทร และความสมานฉันท์ สามัคคีพร้อมเพรียง พ่อแม่อบรมสั่งสอน ให้ลูกหลานตั้งอยู่ในศีลธรรม มีความกตัญญูกตเทวี เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ชยันนมันเพียร การพัฒนาจิตใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่การงาน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความพึงพอใจ ในอาชีพของตนเอง ไม่ท้อแท้ ล้มเหลว และการพัฒนาสติปัญญา มีศรัทธาเลื่อมใสใน พระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง รัฐบาล บุญ คุณ โทะ มีความเห็นที่ถูกต้อง แต่ขาดการเรียนรู้หลักธรรม ทางศาสนาอย่างลึกซึ้ง และการพัฒนาศักยภาพด้านการประกอบอาชีพอย่างเป็นระบบ

3. การสร้างเสริมหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันจะนำไปสู่ความมั่นคงของคนในชุมชน นั้น พบว่า ผู้นำในชุมชน มีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมหลักธรรม ทั้งในรูปการอบรมสั่งสอน จัด โครงการ กิจกรรมด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม การสร้างพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเป็นแหล่ง การศึกษาเรียนรู้ประจำท้องถิ่นให้กับเด็กนักเรียน เยาวชน และชาวบ้านทั่วไป

ข้อเสนอแนะสำคัญในการวิจัยครั้งนี้

ควรสร้างเสริมให้สถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในด้านการขัดเกลาเยาวชน อบรมเลี้ยงดูลูกหลาน พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านศีลธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้บ้าน วัด โรงเรียน เป็นศูนย์กลางให้การศึกษาเรียนรู้ด้านหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สืบสานประเพณี วัฒนธรรม ของท้องถิ่นให้อนุชนรุ่นหลังต่อไป.

Title of Research Paper : Application and Following the Buddhism
Discipline in Daily Life of Phuwiang Community
Khonkaen Province

Author : Phramaha Thanes Ramangkura

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2004

The objectives of this research are 1) to study Buddhist Principles concerning daily life usage; 2) to study Buddhist Principles as applied to and uphold for community living; 3) to study approaches for promoting the Buddhist Principle usage leading to the mental security among people in the community by in-depth interview of 15 key-informants including local monks, laymen, local leaders, e.g., village head, school principle and old people. Data analysis is done with logical context description and description statistics.

Results of the study are briefly presented below:

1. Buddhist Principles suitable for daily life application are the Four Noble Truths (Ariya Sat Si), the whole summarized Teachings of Lord Buddha, the heart of Buddhism, with the Noble Eightfold Path (Ariya Mak Pad) as self-training to attain 3 virtues of Sil (morality) Samathi (concentration) and Panya (wisdom); these principles lead people to peaceful living with good physical and mental conditions.

2. The people in Phu Wieng community apply Buddhist Principles of Tri Sikkha (the threefold training) of Sil (morality), Samathi (concentration) and Panya (wisdom) in their daily life and in community living; the improvement of both behavior and mind by uphold the Buddhist Principles is clear in having honest occupation, loving-care for others, having sense of unity; parents teach their children to be moral, reciprocal, seniority, diligent, working seriously, sacrifice for the whole with satisfaction in own occupation, among others.

3. In promoting the application of Buddhist Principles for the security of the community, community leaders are important; they should lead in Buddhism promotion in the training, teaching, organizing activities and project, among others, to villagers, youth and students.

Recommendations emerged from this study are, for example, training, teaching children; parents act as model in this aspect; encouraging joint activities among school, Wat (Buddhist Temple) and home in training children to be devout Buddhists when grown-up.